

13 december 2020 – 3^e advent zondag Gaudete

Lezing: Jesaja 40 : 1 t/m 11

U zult het vast met mij eens zijn: advent is dit jaar anders dan andere jaren. Ook deze avondmaalzondag. Sinds ik hier predikant ben vieren we op deze derde zondag het avondmaal. De zondag die Gaudete heet: verheugt u. Een zondag waar de witte kleur van het feest van Kerst al een beetje zichtbaar wordt in de roze kleur van deze dag. Ik vind het altijd bijzonder om juist op deze zondag in de adventstijd avondmaal te vieren.

En nu zo anders. Nog steeds kunnen er maar 30 mensen fysiek in de kerk zijn. Nog steeds is er corona, dat maar duurt. De donkere dagen voor kerst lijken daardoor nog donkerder. Het valt niet mee om vol te houden, bij zoveel gemis, bij zoveel beperkingen, juist ook in en rond de kerkdienst: de kern van ons gemeentezijn.

Het heeft wel iets van een ballingschap.

Dat wat voor Israël ten tijde van Jesaja letterlijk zo was. Het volk verkeerde voor het grootste deel in ballingschap in Babel. Massaal was het daarnaartoe gedeporteerd. Bijna 70 jaar geleden. Zolang duurde die ballingschap dus al. Dat is nog iets anders dan 9 maanden coronacrisis. Over volhouden gesproken... Het is niet vreemd dat velen de moed, de hoop hebben opgegeven. Dat er geklaagd wordt.

Niet alleen in Babel, maar ook in Jeruzalem. Dat ligt in puin. De tempel, het heiligdom, is verwoest. Degenen die daar achtergebleven zijn treuren en klagen.

En dan klinkt een stem. De stem van de profeet, die Gods spreekbuis is.

Als een heraut mag hij het uitroepen. En het is goed nieuws. Het is evangelie, goed bericht: ‘Troost, troost mijn volk, zegt jullie God. Spreek Jeruzalem moed in, maak haar bekend dat haar slavendienst voorbij is, dat haar schuld is voldaan.’

Ja, Jeruzalem zelf, Sion (oftewel de tempelberg, waar alleen maar puin ligt), die wordt opgeroepen om ook zo’n heraut te zijn, een vreugdebode, om het goede nieuws van de daken te roepen: ‘Ziehier God, de Heer’

En wat valt er van God te zien dan? Die inwoners van Jeruzalem zagen vooral een stad in puin, een verwoest heiligdom, zovele landgenoten die ze misten, omdat ze gedeporteerd waren, afgevoerd, in ballingschap. ‘Ziehier...’ Wat valt er voor ons te zien dan? Ja, elke dag de coronacijfers. We hebben thuis een scherm, waar we naar kijken om zo met elkaar verbonden te zijn. We zien beperkingen. We zien met lede ogen de naderende kerst tegemoet.

En toch, dwars hierdoorheen, en ertegenin, die stem van de profeet vanmorgen, van die heraut van God, die roept en blijft roepen: ‘Ziehier, God de Heer! Hij komt...’ Misschien is dat wel het meest wezenlijke wat je over God kunt zeggen, hoe de Bijbel Hem ook tekent, van begin tot eind, en zoals zovele adventsliederen Hem ook bezingen: als de Komende. God komt...

Hoe komt Hij dan? Jesaja spreekt met twee woorden. Het eerste klinkt in vers 10: ‘Hij komt met kracht, zijn arm zal heersen. En daarmee wordt de verlossing bedoeld, de terugkeer van Israël uit de ballingschap, het herstel van het land, de opbouw van het heiligdom. Want als God komt, komt Hij met kracht.

Dat is het eerste woord. Maar Jesaja spreekt met twee woorden. Het tweede woord vinden we in vers 11: ‘Als een herder weidt Hij zijn kudde, zijn arm brengt de lammeren bijeen, Hij koestert ze, en zorgzaam leidt Hij de ooien.’ Hier klinkt juist tederheid, zorgzaamheid, koesterende liefde. Het bekende, maar telkens ook weer ontroerende beeld van God als herder, die weidt, die draagt, die koestert.

Profetieën zoals die uit Jesaja 40 hebben meestal meerdere lagen. De eerste laag is voor de eerste hoorders toen: de Israëlieten in Babel en in Jeruzalem. Zij worden getroost met de geweldige boodschap dat God komt en dat het gaat veranderen, dat er een einde komt aan die ballingschap.

Maar er is nog laag in deze profetie. Niet voor niets opent de Messiah van Händel met het beginvers van Jesaja 40: ‘Comfort ye, my people – Troost mijn volk.’

Juist in de komst van de Messias, in de komst van Jezus, wordt een diepere laag in deze profetie vervuld.

De profetie die met twee woorden spreekt, die zegt dat God komt met macht en met tederheid.

Rond de komst van Jezus, rond zijn geboorte in de nacht, horen we dat eerste woord, het machtige, terug in de engelenzang, beter: in dat hemelse leger dat scandeert en proclameert: Ere zij God in de hoge. Vrede op aarde! In de mensen een welbehagen.’

Dat tweede woord, het tedere, zien we juist weer terug in dat weerloze kind dat daar ligt. God komt deze wereld niet binnen als een sterke held met spierbundels, zwaar bewapend. Maar als een baby. Zo nederig. Zo toegankelijk.

En als Jezus volgroeid is tot volwassene is Hij inderdaad als een Herder. Als de Goede Herder, die het verlorene zoekt, die daarvoor alles over heeft, uiteindelijk zelfs zijn eigen leven. En dan, juist door uiteindelijk onder te gaan in de dood, blijkt Hij te overwinnen.

‘Ziehier, God, de Heer!’ Wil je God zien? Kijk dan vooral naar Jezus. God die mens werd. De Herder die zelf het Lam werd. Het Lam dat redt.

Jesaja 40 lezen we vanmorgen ook in een avondmaaldienst. Heel toepasselijk toch?

‘Ziehier, God de Heer! Hij komt...’
Ook daar kunnen we met twee woorden spreken...

De Allerhoogste, de Machtige, de Heilige, wordt verbeeld in een stukje brood, een slokje wijn. Hoe klein, hoe kwetsbaar wil je het hebben? Zo dichtbij komt God.

Dat stukje brood en dat slokje wijn staan voor zoveel, voor zijn troost.
Zo kan de troost en een nieuw begin, hoop in ons hart gelegd worden.
Al voelen we ons moedeloos, krachteloos, juist ook in deze tijd. Ziehier, je God, je Heer.
Proef het! Zie het, met de ogen van het geloof. De misère, de leegte, de eenzaamheid hebben niet het laatste woord. Er is hoop. Er komt licht. Want Hij komt.

En wat is het dan bijzonder om vandaag het avondmaal te vieren. In deze tijd van advent, van verwachting, uitzien naar de komst van Jezus.

In het avondmaal kunnen we een glimp van toekomst zien, een beeld van wat zóu kunnen zijn.

En zo mogen we het avondmaal vieren:

als mensen, die met verwachting naar de toekomst durven te kijken. Om te durven verwachten wat er nog niet is.

En dat is moeilijk. Je moet als het ware door het nu van vandaag heen durven te kijken.
En hoe zullen we daarmee beginnen? Misschien wel door brood en beker te ontvangen met open handen.

Dat het ons troost en kracht zal geven om vol te houden.
Kome wat komt.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger